

D. O. M.

THESES ANATOMICÆ ET CHIRURGICÆ.

EX ANATOMIA.

UBI desideranda major in curatione certitudo, ibi plerumque difficilior tutaque minus evadit. Morbi scilicet viscerum, quorum integritas vitæ adeò necessaria, cæteris difficilius & cognoscuntur & curantur. Tumorum in illis sedentium exitus, eâdem ac in partibus externis ratione, nec impugnari nec promoveri possunt. Quanta ex illorum suppuratione speciatìm mala immineant, indè conjici potest quod præter sæpiùs deficientem puris præsentis certitudinem, exitus illi rariùs tutò, sæpiùs verò vel nullatenùs vel saltem nisi cum graviore periculo conciliari possit. De hepatis abcessibus dicturi, ipsius Anatomen paucis præmittemus.

Hepar viſcus eſt coloris ſubrubri, ſub Diaphragmatis fornice in hypocondrio dextro, & regione Epigaſtricâ, maximâ ſui parte, partim etiam in hypocondrio ſiniſtro ſitum, bilis ſecretioni inſerviens.

Ex duobus lobis ſuperiùs ligamento, inferiùs ſulco diſtinctis, exurgit viſceris hujus vaſta moles, figuram irregularem exhibens, margine anticâ & ſiniſtrorſùm acuminata, poſticâ verò & dextrorſùm retuſa. Hujus facies ſuperior recurvatâ lævitate diaphragmati ſeſe aptat, inferior verò inæqualiter concava in eminentias extuberat, ſinubuſque excavatur.

Inter eminentias in lobo majore tantùm conſpiciendas, præcipuæ, illa quæ eſt tanquam lobi iſtius appendix triangularis *Spigeliique lobus* vocata, & anteriùs ſita minor altera: utraque antiquis hepatis *Portæ*. Cavitates diverſis partibus thalamos præbent.

Diaphragmati intimè, interjecto tantùm levi textu cellulari, ſuperiori ſuæ convexitatis parte adhæret; quæquidem adhæſio apud quoſdam ligamenti nomen impropriè obtinet. Peritonæi duplicaturâ venam umbilicalem involvente, ſepto tranſverſo iterùm, muſculoque abdominis recto obliquè annectitur, ac tandem utroque ſuo latere ad Diaphragma rursùs & ſpurias coſtas ligamentis lateralibus revincitur.

Ligamenta hæc totidem ſunt plicaturæ peritonæi, quod poſtquam hepar involvit ad partes vicinas procedendo iiſdem annectitur. Huic altera ſubjicitur membrana, propria dicta, & eas inter reptant in textu cellulari quodam innumera vaſa *lymphatica*.

Vasorum innumerorum diſtributione conflatur hepatis ſubſtantia, quorum extrema deſinunt in acinos, qui quidem aliis folliculi, aliis verò horumce vaſorum glomeres. Ex acinis liquorem ſecretum accipiunt vaſa quædam *Pori Bilarii* nuncupata; ex eorum concurſu naſcitur canalis hepaticus.

Nervos mutuatur à ſympathicis majore & medio; arterias verò præcipuas à trunco cæliaco, alias autem à meſentericâ majore, phrenicis, mammariis, renalibus, capſularibus. Sanguinem ex toto ferè abdomine reducem, vena portarum accipiens illum, ve-

nis hepaticis in cavam revehendum, iterùm in ramos divisa more arterioso in hepatis substantiam defert. Hujus rami, cum poris bilariis & aliis vasis advehentibus, in capsulâ quâdam quam suppeditat propria hepatis membrana versùs interiorem Visceris illius substantiam, quâ parte vasa illam ingrediuntur, reflexa, includuntur. In ipsius extremis bilem secerni præter alia argumenta suadet communicatio venæ portarum cum poris bilariis injectionibus demonstrata, hos inter ultimos aliaque vasa deficiens.

Textu cellulari, vasis, membranâ communi connectitur hepatis faciei concavæ vesica fellea, bilis receptaculum, piri formam, ovi gallinacei molem referens, in fundum quâ parte amplior, & collum quâ strictior, divisa.

Membrana quadruplici conflatur, quarum exterior communis peritonæo adscribenda. Huic muscularis duobus fibrarum ordinibus constans, musculari nervea, nerveæ villosa subjacet. (*a*) Hæc amplior in vacuâ cystide rugas, quæ ad cervicem spirales fiunt, efformans; pluribus ostiis muciferis circà collum conspicuis pertunditur.

Ex eo quod bilem in cystidem felleam canalibus hepato-cysticis advehi in animantibus quibusdam sit compertum, idem in homine ab aliquibus perperàm assertum. Liquorem istum è canale hepatico in cystidem retrogradi pluribus evincitur argumentis. (*b*)

E cystide, cùm opus est, effluit bilis per canalem cysticum, ex cujus & hepatici adunatione exurgit choledocus liquorem biliosum, *obliquo tractu inter duodeni membranas serpens*, in illud intestinum eructans.

(*a*) Winslou Exp. Anat. §. 295.
(*b*) Vid. Lieutaud Essais Anatomiq. p. 301. Haller prim. Lin. Phisiolog. p. 376.

EX CHIRURGIA.

TUMOR hepar occupans in abcessum quandoquè exit. Hi autem abcessus multiplici modo differunt : alii etenim acutæ symptomatibusque suis designatæ inflammationi succedunt ; alii

verò abſque prævià aut ſaltem cognitâ inflammatione lentè & inſenſibiliter excreſcunt ; quidam gibbam , quidam verò concavam partem occupant ; in aliis pus in uno coacervatur folliculo ; in aliis verò diſſeminatum in pluribus abceſſibus invenitur , quidam tandem idiopathici ſunt, quidam ſympatici.

ABCESSUS hepatis multiplicem habet exitum ; vel enim extùs prominens tentandæ tunc à Chirurgo aperturæ ſe facilem præbet , vel pus forsàn verſùs bilaria emiſſaria majora erumpens , aut per inteſtinum colum hepati adhærens & perforatum viam ſibi faciens (*a*) in inteſtina effundi & per alvum expurgari ; vel ruptis aut exeſis hepatis ſubſtantiâ & membranis , in abdominis cavum exundare poteſt, (*b*) aut in pectoris cavitatem effuſum empiematis accidentibus occaſionem dat ; (*c*) ac tandem per metaſtaſim in alias partes decumbit. De cœtero pus illud per ſputa , urinas , vomitum quandoquè excerni inter rariora reponendum eſt : deniquè hepatis parenchyma ſuppuratione ſolutum fruſtulatìm ex inteſtinis ejici non repugnare , tum ex conſideratâ indole puris ex hoc viſcere effluere ſoliti ; tum ex perpenſis iis quæ ex ejuſdem viſceris cum inteſtinis quandoquè fiſſis & apertis adhæſione accedere poſſùnt , facilè deducendum.

SI gibbam hepatis partem occupet & extùs in tumorem aſſurgat abceſſus , ægri ſalus Chirurgiæ confidenda. Quanti autem interſit , quantumque ſimul ſit difficile casûs iſtius diagnoſim certam inſtituere , indè concludi debet , quod illam abceſſûs ſpeciem mentiatur quandoquè cyſtidis felleæ à bile retentâ tumor. Utrumque equidem morbum primo aſpectu paria , attamen attentâ perpenſione , licèt difficulter diſtinguenda , comitantur accidentia.

MODO quo dolor augetur aut decreſcit, ipſius indole , tumoris habitu exteriore , formatione quandoquè , ratione quâ fluctuatio apparet , manifeſtatur , progreditur ; his , inquam , ſimul aut ſeorsìm ſumptis & perpenſis , ſigna aderunt quibus abceſſus à cyſtidis expanſione poterit diſtingui.

(*a*) Vid. in Reg. Chir. Acad. Comm. Tom. 2. M. Petit. Jun. Tract. de Hep. Apoſt. p. 61 , 65 , 67 , 68.
(*b*) Bianchii Hiſt. Hep. p. 361.
(*c*) Vid. jam citata Reg. Chir. Acad. Comm. p. 61.

Dolor, si adsit, dum abcessus formatur, est pungitivus, dum excressit cystidis tumor, idem nullatenùs sentitur. Abcessus absque notabili circumscriptione indifferenter in epigastricæ regionis locis diversis & pedetentìm, cystidis tumor circumscriptus semper infrà costas spurias ponè musculum rectum subitò ferè exurgit. Tegumenta in primo casu œdematosa. Bilis retentæ fluctuatio statim in omnibus tumoris punctis manifesta & non dubia; abcessûs verò per tempus aliquod obscura, è centro ad circumferentiam, quæ semper duritiem offert, protenditur.

De abcessu, acutæ inflammationis consectario, pronunciare generatim, facilius quam de chronico. Tunc etenim inflammationis vestigia legere licet. Hanc antequam in suppurationem versa sit designant dolor in hepatis regione gravativus, bilis per universum corpus diffusa, urinæ rubræ, ardentes, bili refertæ; stercorum color griseus, albidus, febris & ejus symptomata. Ingruente suppuratione, febris accidentia augentur, dolor ingravescit, pulsativus evadit: pure verò confecto hæc omnia remittunt, elevatur tumor, si in convexâ hepatis parte stabuletur abcessus, fluctuatio primùm perceptu difficilis è medio ad peripheriam progreditur. Abcessuum inflammationi acutæ succedentium materiem purulentam ut plurimùm disseminari, sive in pluribus folliculis coacervari observatum est. (*a*)

Chronicus abcessus à cystidis tumore difficiliùs equidem, progressu tamen suo & attendendo ad ea quæ tumoris manifestatione, fluctuationis indole & extensione, basis renitentiâ, suprà dicta sunt, distinguitur.

Ex omnibus signis abcessum indicantibus, fluctuatio sola sensibilis & abcessui propria, ad incisionem Chirurgum inducat; supervacaneum etenim foret, nisi certitudo adsit puri exitum conciliari posse, ullam operationem instituere.

Fluctuatione itaque ritè compertâ & comprobatâ scalpellum Chirurgus usque in puris sedem adigat & huic decussatâ incisione viam det liberam: caveat autem imprimìs dùm parallelam corpori celebrat incisionem ne scalpello deorsùm nimìs impulso salubres solvat adhæsiones, purisque in abdominis cavum exundationi ansam præbeat.

(*a*) Vid. M. Morand Op. de Hep. Apost. in Comm. Reg. Chir. Acad. Tom. 2, p. 70.

Si quando de collecti liquidi indole perſpectum certò nòn fuerit, illam acutriquetrâ in tumorem adactâ priùs explorare ars præcipit. Damnandam cenſemus horumce abceſuum uſtione apertionem, veteribus laudatam, recentiorumque quorumdam methodum quâ illam cauſticis primò moliuntur. (*a*)

Nullibi breviùs abſolvitur deterſionis opus, evacuato pure, abſque longo digerentium uſu cicatrix obtinetur. Pus ex his abceſſibus effluens vini fœcum colorem refert. Hinc patet quantum graviter errent ii qui ex colore puris albo fauſtam prognoſim deduci volunt. (*b*)

Abcessum hepatis in thoracis cavum apertum eſſe, tunc conjici debet, cum præviis ſuppurationis in hepate ſignis, alia ſuccedunt empyemati propria; ut peculiariter decubitûs in latus ſiniſtrum difficultas, non nunquam etiam pus inter duas coſtas ſerpens, in tumorem extùs prominentem colligitur; (*c*) tunc ſecundùm artis præcepta inſtituenda venit empiematis operatio, idoneiſque injectis Vulneris in hepate conſolidatio præſtanda.

Quoad alios abceſſuum hepar occupantium exitus aut nullam ab ullo medio ſpem affulgere, aut ſi quæ affulgeat, illam a ſolis remediis internis quæ quidem molientis naturæ conatibus erunt, apprimè concinnanda repetendam eſſe liquet.

(*a*) Hæc Doctrina traditur apud Bianchum ſupra cit. p. 365.
(*b*) Hoc docet idem p. 364.
(*c*) Vid. Comm. Reg. Chir. Acad. Tom. 2. p. 60.

Has Theſes, Deo juvante, & *præſide* M. PETRO FABRE, *Artium & Chirurgiæ Magiſtro, tueri conabitur* Franciscus-Dominicus Lesne, *Verſalienſis, Artium Liberalium in almâ Univerſitate Pariſienſi Magiſter.* de Versailles

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die Sabbati 24ª. *Novembris, anno Salutis* 1753. *à ſeſquiſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam.*

PRO ACTU PUBLICO
ET MAGISTERII LAUREA.

Typis Fr. Delaguette Chir. Collegii Typographi.